

Országgyűlési képviselő

Iromány száma: **T/11911.**

Benyújtás dátuma: **2025-05-13 18:53**

Parlex azonosító: **1HI1ICMF0001**

Címzett: **Kövér László, az Országgyűlés elnöke**

Tárgy: **Törvényjavaslat benyújtása**

Benyújtó: **Kósa Lajos (Fidesz)**

Törvényjavaslat címe: **Az anyakönyvezhető utónevekkel összefüggésben egyes törvények módosításáról**

Az Alaptörvény 6. cikk (1) bekezdése alapján „**az anyakönyvezhető utónevekkel összefüggésben egyes törvények módosításáról**” címmel a mellékelt törvényjavaslatot kívánom benyújtani.

A 3. alcím az Alaptörvény XXIX. cikk (3) bekezdése alapján sarkalatosnak minősül.

2025. évi törvény

az anyakönyvezhető utónevekkel összefüggésben egyes törvények módosításáról

[1] A törvény célja a magyar utónévjegyzékben nem szereplő utónevek felvételével, valamint az utónévjegyzék összeállításával kapcsolatos szabályok módosítása a magyar utónévkinccs megőrzése érdekében. A módosítás törvényben rögzíti az utónévjegyzék összeállítása során alkalmazandó, a tudomány képviselői által az elmúlt évtizedek alatt kimunkált legfontosabb alapelveket, növelve ezáltal a transzparenciát.

[2] Az utónévjegyzék összeállításánál, új nevek felvételénél a jövőben is fontos szempont lesz annak tudományos megalapozottsága, ennek érdekében a törvény előírja tudományos szerv véleményének beszerzését és szakértők bevonását.

[3] Az utónévkinccs a nemzeti identitás részét képezi. Kifejezi az adott nemzet vagy nemzetiség összetartozását, hordozza annak nyelvi kultúráját és hagyományait. Ezért a törvény az utónévkinccs jelentőségének megerősítése érdekében – a korábbi honlapon való közzététel helyett – miniszteri rendeleti szintre emeli mind a magyar, mind a nemzetiségi utónévjegyzékek közzétételét. A nemzetiségi utónévjegyzékeket a miniszter az érintett nemzetiségi önkormányzatok állásfoglalására tekintettel állítja össze.

[4] A magyar utónévkinccs megőrzése, valamint az utónévjegyzékek jelentőségének megerősítése érdekében az Országgyűlés a következő törvényt alkotja:

1. Az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény módosítása

1. §

(1) Az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény 44. § (3) és (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(3) Anyakönyvezni a szülők által meghatározott sorrendben legfeljebb két, a gyermek születési nemének megfelelő utónevet lehet a magyar utónévjegyzékről szóló miniszteri rendelet mellékletét képező utónévjegyzékből.

(4) Ha a választott utónév nem szerepel az utónévjegyzékben, az érintett – jogszabályban meghatározott módon az anyakönyvi szerv közreműködésével – kérheti a kért utónév utónévjegyzékbe való felvételét. Az anyakönyvi szerv a kérelmet továbbítja a Nyelvtudományi Kutatóközpont részére, amely az anyakönyvi szerv megkeresésére harminc napon belül véleményt ad a kért utónév utónévjegyzékbe való felvehetőségéről, ezt követően a kérelmet és a véleményt haladéktalanul megküldi a kultúráért felelős miniszter részére.”

(2) Az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény 44. §-a a következő (4a)–(4c) bekezdéssel egészül ki:

„(4a) A magyar utónévjegyzéket a kultúráért felelős miniszter rendeletben állapítja meg. A kultúráért felelős miniszter felel az utónévjegyzék időszakos felülvizsgálatáért.

(4b) Az utónévjegyzék összeállítása – az utónévjegyzékben nem szereplő utónév utónévjegyzékbe

való felvétele, valamint az utónévjegyzék felülvizsgálata – során a magyar utónévkinccs megőrzése, a nemzeti identitás és összetartozás erősítése érdekében, kulturális hagyományaink figyelembevételével mellett alkalmazandó elvek különösen a következők:

- a) Utónevet minden esetben a használt köznyelvi kiejtésének megfelelően, a magyar helyesírás szabályai szerint lehet szerepeltetni az utónévjegyzékben.
- b) Ősi magyarnak tartott utónevek csak akkor szerepelhetnek az utónévjegyzékben, ha hiteles, írott források alapján tudományosan bizonyítható, hogy a nevet a középkorban személynévként használták. E nevek esetében nem mindig a mai betűk szerinti hangzást kell figyelembe venni, hanem a hangtörténeti alapon biztos vagy valószínűsíthető olvasat szerinti hangzást.
- c) Írói fantázianevek esetén elismert, maradandó értéket képviselő klasszikus vagy mai, széles körben ismert, elsősorban magyar nyelvű irodalmi, művészeti alkotásokban szereplő név szerepelhet az utónévjegyzékben, feltéve, hogy a név a magyar vagy az európai névkultúra valamelyik típusát képviseli.
- d) Idegen nyelvi eredetű utóneveknek a magyarban meglévő, már meghonosodott megfelelői szerepelhetnek az utónévjegyzékben.
- e) Kizárólag olyan utónév szerepelhet az utónévjegyzékben, amely nem hátrányos a viselőjére, illetve amely hangzásában, jelentésében a gyermek személyiségfejlődésére nézve a későbbiekben nem lehet káros.

(4c) A magyar utónévjegyzék összeállítása során a kultúráért felelős miniszter a Nyelvtudományi Kutatóközpont, valamint külső – különösen az alkalmazott névtan, névtudományok, nyelvtudományok területén kiemelkedő tudással rendelkező – szakértő bevonásával jár el. A kultúráért felelős miniszter a magyar utónévjegyzék összeállítása érdekében szakértői bizottságot működtet.”

2. §

Az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény 46. § (3) és (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(3) Nemzetiségi utónévként a kultúráért felelős miniszter által rendeletben közzétett nemzetiségi utónévjegyzékben szereplő utónév anyakönyvezhető.

(4) Nemzetiségi családi név anyakönyvezhetőségéről, valamint a nemzetiségi utónévjegyzékben nem szereplő nemzetiségi utónév utónévjegyzékbe való felvételéről az érintett országos nemzetiségi önkormányzat állásfoglalása az irányadó. A nemzetiségi utónévjegyzékben nem szereplő nemzetiségi utónév tekintetében közvetlenül az érintett vagy az anyakönyvvezető, illetve az anyakönyvi szerv megkeresi az érintett országos nemzetiségi önkormányzatot, amely az állásfoglalását a megkereséstől számított kilencven napon belül adja meg. Ha az utónév felvételét az érintett nemzetiségi önkormányzat támogatta, a megkeresést és az állásfoglalását öt napon belül megküldi a kultúráért felelős miniszter részére.”

3. §

Az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény 94. § (1) bekezdés c) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben határozza meg)

„c) a magyar utónévjegyzék összeállítására és vezetésére, valamint az anyakönyvi szerv közreműködésére vonatkozó szabályokat.”

4. §

Az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény a következő 95/A. §-sal egészül ki:

„95/A. §

Felhatalmazást kap a kultúráért felelős miniszter, hogy a magyar utónévjegyzéket és a nemzetiségi utónévjegyzéket rendeletben állapítsa meg.”

5. §

Az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény „Átmeneti rendelkezések” alcíme a következő 101/B. §-sal egészül ki:

„101/B. §

(1) A kultúráért felelős miniszter az anyakönyvezhető utónevekkel összefüggésben egyes törvények módosításáról szóló 2025. évi ... törvény (a továbbiakban: Módtv2.) hatályba lépését követő tizenötödik napig rendeletben közzé teszi a magyar utónévjegyzéket a Nyelvtudományi Kutatóközpont honlapján közzétett utónévjegyzéknek a Módtv2. hatályba lépése napja szerinti tartalmával megegyezően.

(2) Az országos nemzetiségi önkormányzat a Módtv2. hatályba lépését követő három napon belül megküldi a kultúráért felelős miniszternek az adott nemzetiség anyakönyvezhető utóneveit tartalmazó nemzetiségi utónévjegyzéket a Módtv2. hatályba lépése napján fennálló állapot szerint. A kultúráért felelős miniszter a nemzetiségi utónévjegyzéket a Módtv2. hatályba lépését követő tizenötödik napig rendeletben közzé teszi.

(3) E törvénynek a Módtv2.-vel megállapított 44. § (3) bekezdését a magyar utónévjegyzéket az (1) bekezdés szerint, 46. § (3) bekezdését a nemzetiségi utónévjegyzéket a (2) bekezdés szerint megállapító miniszteri rendelet hatályba lépésétől kell alkalmazni. A magyar, illetve a nemzetiségi utónévjegyzéket megállapító miniszteri rendelet hatályba lépését megelőzően a 44. § (3) bekezdésének, valamint a 46. § (3) bekezdésének a Módtv2. hatálybalépését megelőző napon hatályos szövegét kell alkalmazni.

(4) E törvénynek a Módtv2.-vel módosított rendelkezéseit – a (3) bekezdésben foglalt kivétellel – a Módtv2. hatálybalépésekor folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell azzal, hogy a Nyelvtudományi Kutatóközpont az anyakönyvi szerv megkeresését és a Nyelvtudományi Kutatóközpontnak a kért utónév utónévjegyzékbe való felvehetőségéről szóló véleményét a Módtv2. hatálybalépését követő harminc napon belül, illetve az országos nemzetiségi önkormányzat az érintett, az anyakönyvvezető vagy az anyakönyvi szerv megkeresését, valamint az országos nemzetiségi önkormányzatnak a kért utónév utónévjegyzékbe való felvehetőségéről szóló állásfoglalását a Módtv2. hatálybalépését követő hatvan napon belül továbbítja a kultúráért felelős miniszter részére.”

6. §

Az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény 46. § (5) bekezdés nyitó szövegrészében az „Az országos nemzetiségi önkormányzat az általa összeállított és vezetett nemzetiségi utónévjegyzéket a honlapján teszi közzé, amely” szövegrész helyébe az „A nemzetiségi utónévjegyzék” szöveg lép.

2. A jogszabályok előkészítésében való társadalmi részvételről szóló 2010. évi CXXXI. törvény módosítása

7. §

A jogszabályok előkészítésében való társadalmi részvételről szóló 2010. évi CXXXI. törvény 5. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) Nem kell társadalmi egyeztetésre bocsátani

- a) a fizetési kötelezettségekről,
 - b) az állami támogatásokról,
 - c) a költségvetésről, a költségvetés végrehajtásáról,
 - d) az európai uniós, illetve nemzetközi forrásokból nyújtott támogatásokról,
 - e) a nemzetközi szerződés kihirdetéséről,
 - f) a szervezet és intézmény alapításáról, valamint
 - g) az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény 44. § (3) bekezdése és 46. § (3) bekezdése szerinti utónévjegyzékről
- szóló jogszabályok tervezeteit.”

3. A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény módosítása

8. §

A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény a következő 117/C–117/F. §-sal egészül ki:

„117/C. §

(1) Az országos nemzetiségi önkormányzat közgyűlése a 117. § (1) bekezdés f) pontja alapján a nemzetiségi utónévjegyzékben nem szereplő nemzetiségi utónév utónévjegyzékbe való felvételére irányuló megkeresésről – a 117/D. §-ban meghatározott alapelvekre figyelemmel – kilencven napon belül dönt.

(2) Az (1) bekezdés szerinti döntést a döntés meghozatalát követő ötödik napig írásba kell foglalni és az országos nemzetiségi önkormányzat honlapján közzé kell tenni. A döntésről készült jegyzőkönyvi kivonatot írásba kell foglalni és a döntés meghozatalát követő ötödik napig az érintett, az anyakönyvvezető vagy az anyakönyvi szerv megkeresésével együtt az országos nemzetiségi önkormányzat törvényességi felügyeletét ellátó fővárosi és vármegyei kormányhivatalnak, valamint a kultúráért felelős miniszternek (jelen alcím vonatkozásában a továbbiakban: miniszter) meg kell küldeni.

117/D. §

Az országos nemzetiségi önkormányzat közgyűlése a nemzetiségi utónév utónévjegyzékbe való felvételére vonatkozó döntését az alábbi alapelvek figyelembevételével hozza meg:

- a) az utónévjegyzékben szereplő nevek becéző változatai abban az esetben javasolhatók az

utónévjegyzékbe való felvételre, ha az általuk képviselt típusnak már vannak hagyományai az adott nemzetiség névkincsében, vagyis gyakran előfordul és megtalálható az adott nemzetiség becenevei között, és nem hátrányos a névviselőre;

- b) elismert, maradandó értéket képviselő klasszikus vagy mai, széles körben ismert irodalmi, művészeti alkotásokban szereplő fantázianevek utónévjegyzékbe való felvétele akkor javasolt, ha a név az adott nemzetiség hazai névkultúrájához illeszkedik, és nem hátrányos a névviselőre;
- c) az anyaország hivatalos és hatályos utónévjegyzékében szereplő utónevek utónévjegyzékbe való felvétele akkor javasolt, ha a név beilleszthető az adott nemzetiség hazai nyelvkultúrájába és nem hátrányos a névviselőre;
- d) az újonnan alkotott köznévi eredetű fantázianevek utónévjegyzékbe való felvétele akkor javasolt, ha a név beilleszthető az adott nemzetiség hazai nyelvkultúrájába, és nem hátrányos a névviselőre;
- e) nem javasolt az olyan utónév utónévjegyzékbe való felvétele, amely a magyar nyelvi környezetben a hangzásában, jelentésében sértő, pejoratív, a jóerkölcsbe ütköző, egyéb okból hátrányos a viselőjére, valamint amely a gyerek személyiségfejlődésére nézve a későbbiekben káros lehet.

117/E. §

A miniszter a 117/D. § e) pontjában foglaltakat sértő döntéssel szemben tíz napon belül kifogással élhet, amiről – indokai bemutatásával – írásban tájékoztatja az országos nemzetiségi önkormányzatot. Az országos nemzetiségi önkormányzat közgyűlése a kifogásról a 117/C. § (1) bekezdésében foglaltak szerint dönt. Ha a közgyűlés a kifogással nem ért egyet, döntését köteles megindokolni. Amennyiben a közgyűlés a kifogást elfogadja, döntését nem kötelező indokolnia. A közgyűlés a döntéséről a döntés meghozatalát követő ötödik napig tájékoztatja a minisztert. A miniszter a nemzetiségi utónévjegyzéket a közgyűlés döntésének megfelelő tartalommal rendeletben hirdeti ki.

117/F. §

A 117/C. és 117/E. §-ban foglalt eljárási szabályok betartása tekintetében a 146. § (2) bekezdés szerinti vármegyei (fővárosi) kormányhivatal törvényességi felügyeletet gyakorol.”

4. Záró rendelkezések

9. §

Ez a törvény a kihirdetését követő 60. napon lép hatályba.

10. §

A 3. alcím az Alaptörvény XXIX. cikk (3) bekezdése alapján sarkalatosnak minősül.

Általános indokolás

A magyar utónévjegyzék határozza meg, hogy a születendő gyermekeket milyen névvel lehet anyakönyvezni, ez hivatott a magyar utónévkincs megőrzésére, amely nemzeti összetartozásunk, identitásunk szerves részét képezi.

A javaslat célja, hogy a magyar utónévjegyzék jelentőségét megerősítve, az a továbbiakban ne a Nyelvtudományi Kutatóközpont honlapján kerüljön közzétételre, hanem a kultúráért felelős miniszter rendelete rögzítse.

A javaslat ennek megfelelően módosítja az utónevek utónévjegyzékbe történő felvételének szabályait. A Nyelvtudományi Kutatóközpont továbbra is elvégezné azt a tudományos munkát, amely során véleményt ad az utónevek utónévjegyzékbe való felvehetőségéről, azonban álláspontját a jövőben a kultúráért felelős miniszternek küldi meg. Az átláthatóság növelése érdekében az alapelveket, amelyek az utónevek utónévjegyzékbe való felvehetőségének szempontrendszerét jelenítik meg, ugyancsak törvény rögzítené. Az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény módosításával megjelenő új feladatokra, valamint az utónévjegyzék jelentőségére figyelemmel indokolt, hogy a Kormány kultúráért felelős tagja – a nemzetiségi önkormányzatok honlapján való közzététel helyett – a nemzetiségi utónévjegyzékeket is rendeletben állapítsa meg.

Ezen indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés a) pontja alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

Részletes indokolás

1. §

A módosítás a magyar utónévjegyzék összeállítását a magyar utónévkincs megőrzése és ápolása céljából a kultúráért felelős miniszterhez telepíti. A Nyelvtudományi Kutatóközpont szerepe változatlan marad, továbbra is véleményt ad az utónévjegyzékben nem szereplő utónevek anyakönyvezhetősége tárgyában, ugyanakkor a végső döntést – a szakértői vélemények ismeretében – a jogalkotási felhatalmazás jogosultja hozza meg.

A magyar utónévjegyzék vezetésének alapelveit a törvény, az utónévjegyzéket a kultúráért felelős miniszter rendeleti formában állapítja meg. A miniszter a kért utónév utónévjegyzékbe való felvehetőségét az alapelvekre és a szakértői véleményre figyelemmel vizsgálja meg.

Az utónévjegyzék az alapelvek érvényesülése érdekében felülvizsgálható. A magyar utónévjegyzék

összeállítása, felülvizsgálata céljából a kultúráért felelős miniszter szakértői bizottságot működtet.

2. §

Az egységesség érdekében a nemzetiségi utónévjegyzékek összeállítása és vezetése is a kultúráért felelős miniszter felelősségi körébe kerül, amely jegyzéket a miniszter – az érintett országos nemzetiségi önkormányzat állásfoglalását kikérve – rendeleti formában állapítja meg.

3-4. §

A javasolt módosításhoz kapcsolódó felhatalmazó rendelkezések.

5. §

Átmeneti rendelkezés.

6. §

Jogtechnikai módosítás arra tekintettel, hogy a nemzetiségi utónévjegyzéket a jövőben miniszteri rendelet rögzíti.

7. §

A javaslat értelmében az utónévjegyzéket tartalmazó miniszteri rendeleteket, illetve azok módosításait nem kell társadalmi egyeztetésre bocsátani.

8. §

A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény módosítása a nemzetiségi önkormányzati jogosultságok megőrzése mellett teszi lehetővé, hogy a nemzetiségi utónévjegyzéket a jövőben miniszteri rendelet rögzítse. A nemzetiségi önkormányzat döntését megalapozó szempontrendszer törvény rögzíti, ahogy az annak érvényesülését szolgáló miniszteri kifogásolás lehetőségét is azzal, hogy a kérdés végső eldöntését illetően a nemzetiségi autonómia érvényesül. Az országos nemzetiségi önkormányzat a nemzetiségi utónévjegyzékekkel kapcsolatos döntéséről a honlapján továbbra is tájékoztatást ad, ugyanakkor az anyakönyvezés szempontjából a hatályos miniszteri rendelet tartalma az irányadó.

9. §

Hatályba léptető rendelkezés.

10. §

Sarkalatossági záradék.